

Pædagogisk læreplan for Ringsted Private Skovbørnehave 2020

RINGSTED PRIVATE
SKOVBØRNEHAVE

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

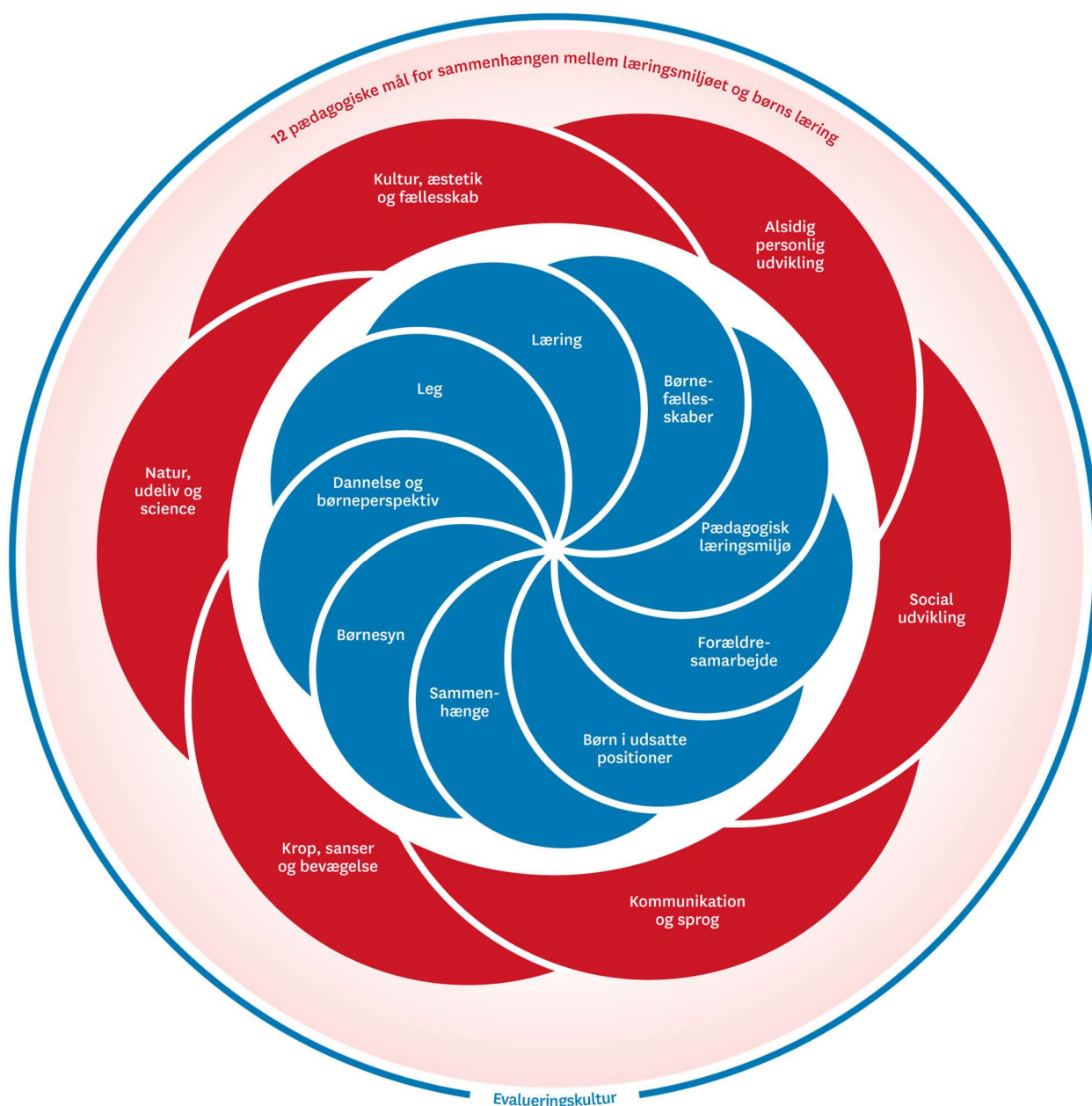
[Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

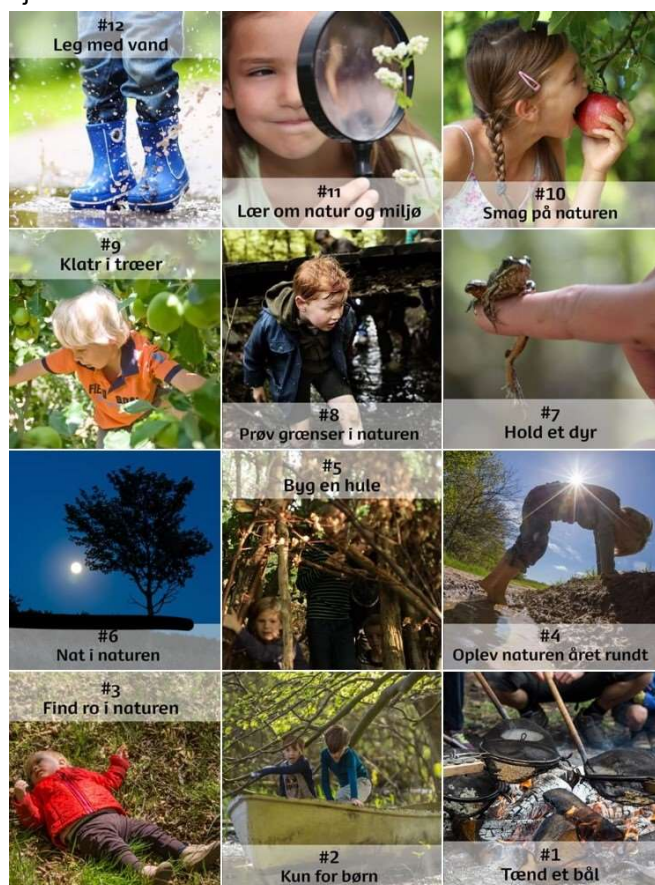
publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Ringsted Private Skovbørnehave er en privat fuldtidsinstitution med plads til 44 børn i alderen 2 år og 10 måneder – 6 år, og en daglig åbningstid fra 6.30. til 17.00, fredag til 16.00.

Vi har base i en smuk gammel bygning der ligger i udkanten af St. Bøgeskov i Gyrstinge. Bygning og skov ejes af Stiftelsen Sorø Akademi.

I vores skovbørnehave er skoven og naturen udgangspunktet for vores hverdag med børnene, og vi nyder at færdes ude i al slags vejr.

Naturoplevelser er således en vigtig del af skovbørnehavelivet. Vi er medlem af Grønne Spirer under Friluftsrådet, der har udarbejdet "Børnenes Naturkanon", som ses illustreret her.

Den giver et godt billede på, hvordan hverdagen som skovbarn er.

Indendørs har vi 2 hyggelige grupperum med div. legesager, forskellige naturundersøgelsesting efter årstiden, et personalestue/kontor, gang og fire toiletter, i alt ca. 100 m².

Vi har depot i vores tilstødende lade, og her opbevarer vi vores udendørs materialer, som bålgrej, fiskeudstyr osv.

Omkring vores hus har vi en legeplads med borde, sandkasse, gyngestativ, dækbane, legehus, køkkenhave og hønsegård samt et lille område med klatr træer. Derudover har vi St. Bøgeskov lige udenfor døren, og ved skoven findes også Gyrstinge sø. Skoven er meget varieret med hensyn til løv- og nåletræsområder samt vandhuller. Her færdes børn og voksne året rundt under hensyntagen til naturen.

I Skovbørnehaven er der ansat 1 leder/pædagog, 4 pædagoger, hvoraf 1 har stedfortræderfunktion, 2 pædagogmedhjælpere, samt 1 rengøringsassistent. Timetallet kan i perioder variere efter antal indmeldte børn. Derudover er der tilknyttet faste tilkaldevikarer.

Ringsted Private Skovbørnehave tager gerne imod børn fra andre kommuner end Ringsted, og der visiteres fra egen venteliste.

Man kan skrive sit barn på venteliste fra fødslen.

Institutionen samarbejder med Accountor Institutionsservice A/S, der forestår regnskabsadministration mm.

Pædagogisk grundlag

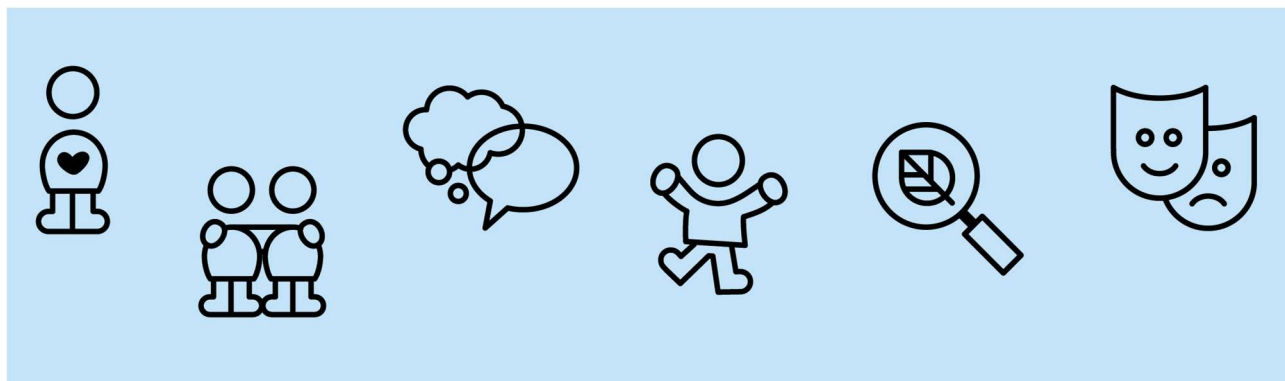

"Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

I skovbørnehaven anerkender vi børns ret til være børn og ser barndommen som en vigtig og værdifuld periode af menneskers liv. Vi understøtter en udvikling, som både forgår på vokseninitiativ, men i høj grad også på børneinitiativ.

Dette har vi rig mulighed for i vores hverdag i naturen, hvor børnene ofte forundres over en flot sten, en hurtig bille under et stykke bark osv., og her skaber vi rum for fordybelse og understøtter børnenes lyst til at opleve verden på deres egne præmisser.

Vi giver barnet rig mulighed for at lege og udforske verden, uden at vi overvåger det hele tiden. Som voksne er vi aktive og engagerende og forundres sammen med børnene, og vi vejleder, forklarer og igangsætter aktiviteter, som viser tingenes sammenhæng.

Vi gør vores bedste for at møde det enkelte barn anerkendende, og med respekt for dets individuelle behov og særpræg. Det er vigtigt, at den voksne giver sig tid til at lytte og forstå. Det vil sige, at vi ikke kun tager hensyn til barnets synlige behov, fx at barnet får frisk luft og udfoldelsesmuligheder, men også i forhold til barnets usynlige behov, hvor barnet bliver set, læst og forstået. Det mener vi er en grundlæggende forudsætning for en god barndom.

Vi vægter omsorg og nærvær højt og betragter vores relationer til børnene som helt essentielle i forhold til vores pædagogiske arbejde. Vi forsøger at se børnene, som de er og at anerkende deres væremåder og egenskaber. Derfra kan vi udfordre det enkelte barn ud fra det niveau, det er på, og med barnets egen udvikling for øje.

Vi øver os i at have positive forventninger til børnene, at være gode tydelige rollemodeller og at være anerkendende i vores relationer med børnene.

Dannelse og børneperspektiv:

I skovbørnehaven ønsker vi at skabe gode rammer for, at børn kan være aktivt deltagende i forhold til deres hverdag, og at de får en spirende fornemmelse af demokratiske værdier. Det gør vi bl.a. ved at børnene på skift kan tage ordet til fx morgensamlinger og andre fast strukturerede rutiner i løbet af dagen, samt ved at de giver plads til hinanden og respekterer, når andre er i fokus.

I skovbørnehaven vil børnene møde et socialt fællesskab, hvori de skal finde deres egen plads og kunne udvikle sig fra. Derfor er det vigtigt, at børnene påbegynder en dannelsesproces, som både giver plads til det enkelte barn og dets helt særlige identitet, og samtidig også vænner børn til at være en del af et fællesskab, hvori man må indgå kompromiser og finde fælles løsninger. Fx lader vi barnet være medansvarlig i de daglige gøremål, såsom at være fælles om oprydning, skære frugt til fælles frugtfad til morgensamling, tænke med når vi pakker tur vogn, hvad skal vi fx have med, når vi går til søn??

Vi gør os umage med at forstå og imødekomme børnenes oplevelsesverden, så de føler sig set og hørt. Vi øver os også i at lytte og give plads i dialogen med barnet, så vi voksne ikke er for hurtige til at tolke og definere. Da børn som bekendt er forskellige, bestræber vi os på at læse og forstå både verbale og non-verbale signaler, så alle får mulighed for at deltage, blive set og forstået i deres hverdag.

Vi ønsker at støtte op om en dannelsesproces, hvori børnene kan få lagt de første solide "lego-klodser" af deres identitetsudvikling, og hvori de får forankret gode og sunde værdier/viden i deres personlighed og spirende identitetsudvikling.

Vi vægter ligestilling, ligeværd, og at behandle andre respektfuldt og ordentligt højt, og vi forsøger at vise vejen ved selv at gøre det i vores relationer.

Leg:

I skovbørnehaven ser vi børns leg som helt essentiel for en god barndom. Leg har værdi i sig selv, og den skal have et stort rum og være en vigtig del af skovbørnehavetiden. Børn leger, fordi de ikke kan lade være, og uden et egentligt formål, men den skaber masser af udvikling.

Legen er fordrende for en god fantasi, som vores hverdag i skoven netop indbyder til. Her er ingen på forhånd definerede legeredskaber, som præger legen, men "blot" en varieret natur, som danner rammen for børnenes fantasi og forestillingsevne. Naturens materialer som pinde og kogler kan være særdeles vigtige for dagens leg, og ikke mindst at få med sig hjem til børnehaven, da de repræsenterer et godt stykke legetøj.

Dagens base i skoven bliver på den måde fundamentet for leg og aktiviteter, og de mange forskellige baser, som indbyder til forskellige slags lege medfører en stor mangfoldighed af legemuligheder.

At lege i skoven kan i nogle tilfælde være svært for nye børn, som ikke er vant til at skulle lege uden legetøj/hjælperedskaber, hvilket vi tager højde for i de perioder, hvor de er nødvendigt, fx ved at tage et par spande, eller biler med i skoven, så legen bliver genkendelig for dem. Men som udgangspunkt lærer nye børn, hvordan man leger i skoven, ved at betragte og kopiere de ældre børn, hvilket er en af grundene til, at vi har aldersintegrerede stuer, hvor med-læring foregår børnene imellem, og legeskulturen videreføres.

Igennem legen får børnene øvet deres sociale kompetencer og empati. De yngste børn leger ofte parallelt med kammeraterne, og er på den måde en del af et legefællesskab, hvor de kan se, hvordan de andre gør, spejle det og lære nyt. Med alderen begynder rollelegen, hvor der indgås aftaler, fordeles roller og diskuteres børnene imellem. Her bruges sproget flittigt, og børnene får øvet sig i at indgå kompromiser, blive uvenner for derefter at blive gode venner igen, og i det hele taget styrkes de i at kunne begå sig iblandt andre. Legen er identitetsskabende, da den er med til at udvikle børnene og hjælper dem til at skabe sig selv. Fx kan man prøve forskellige roller af sammen med forskellige børn.

I børnenes leg ser vi også ofte en efterligning af os voksne, fx når vi bygger, laver bål osv. Her er det tydeligt, at vi voksne er rollemønstre og en inspirationskilde for børnenes leg. Vi øver os i at mestre balancen i, hvornår vi skal inspirere, blande os og mane til eftertænksomhed.

I skoven er der rig mulighed for at lege både stille og vildt, uden at blive begrænset. Voksenstyrede lege kan skabe et fællesskab og inddrage alle, og vi kan derigennem få mere usynlige børn til at få en fremtrædende rolle, hvilket måske kan åbne de andre børns øjne for dette barns kvaliteter.

Læring:

Læring finder sted i alle mulige situationer og sker hele tiden, og vi forsøger at gribe den ved at skabe et miljø, hvori der er plads til at følge børnenes spor. Et godt pædagogisk læringsmiljø tager i vores øjne temperaturen på både det enkelte barn og børnegruppen som helhed, og sætter ind med læring, hvor der er behov og det giver mening.

Særligt for skovbørnehaven er, at børnene lærer rigtig meget om naturen ved, at de færdes i den dagligt. Børnene laver mad over bål af naturens spisekammer, de sover til middag i sheltere ude i skoven, når det kan lade sig gøre, og i det hele taget gør deres daglige færden dem trygge i at være i naturen. Derigennem opnår børnene en robusthed, som gør, at de kan klare at blive våde på en regnvejrsdag, blive brændt af en brændenælde, stukket af en myg osv. uden at verden går under. Ved at færdes meget i naturen oplever og lærer børnene om årstidernes skift, at vanter er smarte om vinteren, og hvad vej og vind gør ved os. De bliver bevidste om deres kroppe, og lærer at blive selvhjulpne ved at pakke sin rygsæk og bære sine egne ting.

I skoven er der rig mulighed for, at børnene kan forundres og fordybe sig i det, de lige finder interessant – en bille, et smukt blad eller vandets rislen i en lille bæk. Vi har tit illustrerede opslagsbøger med, som børnene selv får lov at slå dyr, planter, svampe osv. op i, og på den måde lærer de selv at indhente viden og bruge deres iagttagelsesevne til at skelne imellem mange forskellige insekter, planter osv.

Til vores morgensamlinger kan der bygges bro imellem det kropslige erfarede og det kognitivt forståede, så der kommer et dybere lag på den læring børnene spontant har gjort sig.

I planlagte aktiviteter kan vi pirre børnene, og præsentere dem for nye og spændende ting. Vi fordyber os ofte i temaer, hvor vi indenfor det valgte tema laver forskellige aktiviteter med børnene over en periode. Dette skaber et fællesskabsorienteret læringsmiljø, hvor et tema bliver belyst på rigtig mange forskellige måder, og det skaber plads til, at børn kan tilegne sig viden på hver deres niveau og i hvert deres tempo. Vi synger gerne sange, som understøtter det valgte tema, låner bøger om det i bogbussen, eller indhenter viden/hjælp udefra fx fra forældre/bedsteforældre, som ved noget om et givent emne.

I skovbørnehaven lærer børnene også om processen fra jord til bord, da vi selv har urtehave, som børnene er med til at plante, så og høste i. Desuden har vi høns, som børnene også passer, og de ser frugtskræl-

lerne blive til hønsemad, og at vi kan hente fine æg til at spise. Igennem disse sammenhænge lærer børnene rigtig mange værdifulde ting om, hvor maden kommer fra, og de får ansvar for at passe på naturen og dyrene, rydde op efter os, osv.

Børnefællesskaber:

At være en del af et fællesskab er vigtigt for alle mennesker, så man føler, at man er værdifuld, hører til og bliver respekteret for den man er. Vi forsøger at sætte en god ramme omkring børnefællesskabet, og børnenes indbyrdes venskaber og relationer, da vi ved, hvor vigtige venskaber og fællesskabsfølelse er for børnenes selvværd og trivsel.

Vi er i skovbørnehaven optagede af at hjælpe børnene med at finde den fine balance imellem individ og fællesskab, hvor man lærer både kompromisets kunst, men også at stå fast og turde være sig selv. Et godt børnefællesskab har stor værdi i forhold til at lære at se andre og selv blive set, samt i forhold til at give og tage plads.

Vi voksne støtter op om de børnefællesskaber, som børnene selv etablerer fx igennem leg, og vi forsøger at hjælpe de børn, som af den ene eller anden grund oplever at stå udenfor fællesskabet. Dette gør vi bl.a. ved at inddele børnene i små grupper, sådan at børnene kan få øje på nye venner og nuancere billedet af dem selv, ved at have forskellige roller i forskellige fællesskaber.

I skabelsen af et godt børnefællesskab har også forældrene et ansvar, og vi forventer af dem, at de tager aktiv del i dette vigtige arbejde. Fx har vi regler for, hvordan forældre må invitere til fødselsdage – gruppevis/kønvis, så ingen ekskluderes, og når vi fx fejrer fødselsdage i skovbørnehaven, skal børnene synge med og hjælpe kammeraterne til at få en god fejring.

Vi er meget opmærksomme på stemninger og ønsker at skabe en hjemlig og kærlig stemning, og vi er opmærksomme på selv at være gode forbilleder.

Vi er altid opmærksomme på, hvordan børnefællesskabet har det, og bruger gerne fri for mobberi- materiale eller griber de udfordringer, som hverdagen byder på, og udtrykker dem igennem små rollespil osv., som børnene kan genkende og lære af.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I skovbørnehaven bruger vi i særlig grad skoven og naturen som vores primære pædagogiske læringsmiljø. Her er der mulighed for at lære og forundres i forskellige tempi, som kan tilpasses det enkelte barn. Man kan både lege vildt og stille, og begrænsningerne er få sammenlignet med når vi er inde, hvilket vi ser som utroligt værdifuldt for børnenes hverdag.

Vi ser en værdi i, at hele dagen byder på udfoldelsesmuligheder af forskellig karakter. Vi veksler imellem fri leg, voksenstyrede aktiviteter og rutinesituationer, som hver rummer sine muligheder for trivsel, læring, dannelse og udvikling.

Om morgenen åbner vi inde, hvor der er tilbud om morgenmad fra 6.30-7.30. Vi tænder lys og vægter en hyggelig og rolig start på dagen højt, hvor der er tid og rum til at modtage børnene på en rar måde. Der sættes små aktiviteter/lege i gang, indtil det er tid til at gå ud eller holde samling, afhængigt af årstiden. Vi skærer frugt sammen med børnene som en pædagogisk aktivitet, når det er muligt.

I vores samlinger lægger vi vægt på naturformidling, sange og sanglege, at børnene tager ordet på skift, og over sig i at vente på tur.

I garderoben øves selvhjulpenhed i forhold til påklædning, og derfor er der max 4-5 børn i garderoben med 1 voksen ad gangen, så der er plads og ro til at (lære at) tage tøj på. Det samme er gældende for sovebørnene, som selv pakker deres soveting sammen, tager tøj på osv. Hjælp til selvhjælp og guidning til at kunne lykkes med tingene selv, er en af vores vigtige pædagogiske opgaver.

I skoven lærer børnene i høj grad at være selvstændige, bl.a. ved at de selv bærer egen rygsæk med madkasse, drikkedunk og siddeunderlag i, og de pakker selv ud, når det er spisetid.

I skoven er der aktiviteter af meget forskellig karakter. Det kan være alt fra baldage med indsamling af bær, urter osv. i skoven og efterfølgende madlavning over bål af de indsamlede skatte, til cykeldage, hvor vi tager på langfart i St. Bøgeskov og ser steder, der ligger for langt væk til at kunne nås på gå-ben.

Vi finder dyrespor, biller, svampe, kigger på planter og leger fysiske lege som at klatre i træer osv. Naturen er omdrejningspunktet, og vi forsøger at skabe en sammenhæng imellem årstiden, og det som inddrages aktivt, materiale- og emnemæssigt. Hos os stifter børnene bekendtskab med mange naturfaglige termer og udtryk, og vi forsøger at skabe en god kobling imellem at lære i teori og praksis, og den kropslige læring.

Imellem de voksenstyrede aktiviteter følger vi gerne børnenes spontant opståede læringspotentiale, som kan opstå hele dagen. Fx ved at understøtte børnenes nysgerrighed overfor et givent emne de er stødt på, eller ved at hjælpe med at løse konflikter, lege eller noget helt tredje. Vi griber nuet, og mærker dagens vejr, og hvad vi har brug for. Vi forsøger at lave små værksteder og vi arbejder kontinuerligt med at tilrettelægge og tilpasse dagene, så børnene har en god dag med tilpasse udfordringer.

Vi er opmærksomme på at veksle imellem at lave velkendte ting og præsentere dem for nyt. Gentagelser og det, at øve sig, giver stor udvikling. Vi har desuden en dukse/trolde-ordning, hvor 2 børn fra hver stue i en uge ad gangen skiftes til at ordne små praktiske opgaver og står forrest, når vi skal afsted i skoven, pakker eftermiddagsmaden i kurve og dækker bord. Det giver god læring at have et særligt ansvar, og at stå frem.

Vi er også optagede af det æstetiske miljø omkring os, og af at skabe stemningsfulde læringsmiljøer, hvor vi sammen glædes over smukke fænomener i naturen. Ved at have disse fælles oplevelser, pirrer vi børnenes dannelse og udvikling, og skaber en fælles historie og referenceramme.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I skovbørnehaven går vi højt op i at skabe en god og tillidsfuld relation til forældrene, hvori vi kan samarbejde på en god måde omkring børnene. Vi afholder introsamtaler kort efter barnet er startet i skovbørnehaven, hvor vi kort kommer omkring barnets udvikling og praktiske ting i forbindelse med opstarten. Vi er altid interesserede i, hvordan forældrene har oplevet opstarten og gør os umage for, at alle føler sig velkomne i skovbørnehaven, da det giver langt de bedste forudsætninger for et godt samarbejde på lang sigt.

Igennem det daglige møde i afleverings- og afhentningssituationer drøfter vi løbende stort og småt vedr. børnene med forældrene. Ved at dele hinandens perspektiver, kan vi bedst muligt forstå og hjælpe det enkelte barn. For at skabe en tryk hverdag for børnene er åbenhed vigtigt, og vi prioriterer derfor en varm og indbydelse atmosfære.

I forhold til forældresamarbejdet anerkender vi, at mennesker oplever ting forskelligt, og at børn kan have

forskellig adfærd hjemme > < i børnehaven. Vi gør os umage for ikke at sidde på "facitlisten", og for at tage barnets perspektiv. Ud fra denne tanke, forsøger vi at guide og vejlede forældrene på en givtig måde.

Facebook bruges som vores daglige kommunikation, hvor forældrene kan få et lille indblik i børnenes hverdag. På Facebook veksler vi imellem pædagogiske beskrivelser, særlige nedslag i dagen eller referater fra dagens forløb samt billeder fra dagen. Vi oplever, at mange forældre er glade for denne kommunikation, og at de lettere kan tale med deres børn om dagens oplevelser, når de har fået lidt viden på forhånd.

Hos os afholdes der årssamtaler, og for de ældste børns forældre en samtale i januar det år, hvor børnene starter i SFO/skole. Her kommer vi omkring skoleparathed og evt. ting, vi skal arbejde på hen imod skolestart.

Derudover afholder vi naturligvis samtaler efter behov, og det er altid muligt at bede om en samtale. Dette gælder både forældre og skovbørnehaven. Vi samarbejder efter behov med Ringsted Kommunes Kompetence Enhed, som rummer psykologer, tale/hørekonsulenter, familierådgivere, motorikkonsulenter mm.

For at styrke fællesskabet og sammenholdet i skovbørnehaven holder vi året igennem traditionsrige arrangementer, hvor forældrene inviteres ind i skovbørnehavens univers. Det være sig både til arbejdsdage, fester, bedsteforældredage osv.

Vi har 2 årlige forældremøder, hvoraf der er valg til forældrebestyrelsen på det ene, og på det andet har vi ofte en oplægsholder ude, til at gøre os klogere på et givent emne. Det har fx været i forhold til børn og seksualitet, det gode børneliv – hvem bestemmer hvad?, mm.

Børn i udsatte positioner

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

At være i en udsat position kan være mange ting, både betinget af socioøkonomiske forhold, eller pga. en pludselig opstået krise eller andet.

I skovbørnehaven er børn i udsatte positioner primært børn, som bliver ramt af kriser som skilsmisse, sygdom i familien osv. og i disse tilfælde gør vi brug af vores sorg- og kriseplan, som er tilgængelig på vores hjemmeside. Vi har også flersprogede børn, som har sproglige udfordringer, der kræver et særligt forløb og samarbejde med Kompetence Enheden.

Men i det store billede, vil de fleste børn (og voksne!) opleve korte eller længerevarende perioder, hvor de føler sig særligt sårbare eller udsatte på den ene eller den anden måde, som en del af en helt almindelig udvikling.

Vi prioriterer ofte i hverdagen at inddele børnene i mindre grupper. Dette gør vi for at sikre os, at alle børn

bliver set og hørt, og for at kunne støtte op om små fællesskaber og relationerne børnene imellem. Denne måde at arbejde på kommer især børn i udsatte positioner til gavn, men vi ser reelt de mindre grupper som givtige for alle børn, da vi på den måde kan tilbyde et trygt og begrænset læringsmiljø, som kan tilgodeses børnenes behov bedre end det store fællesskab kan.

Vores udgangspunkt er, at ingen børn er forkerte, men at der kan være noget i rammen omkring barnet, som skal ændres, og dermed anlægges et fokus på at placere problemet udenfor barnet. Desuden øver vi os i at se børnenes ressourcer, og give dem plads til at være gode, der hvor de kan byde ind med noget særligt. På den måde undgår vi, at børnene holdes fast i kun at være "udsatte", og at de selv og andre får øje for deres kompetencer.

Som en lille institution med et fast personale, har vi gode muligheder for at skabe en tryk og genkendelig base for børnene. For børn i udsatte positioner er relationen til barnets voksne særligt værdifuld, hvilket vi tilgodeser ved at børnene bliver på samme stue igennem hele deres skovbørnehavetid, med de samme voksne tilknyttet. Når et barn eller en familie er i en udsat position, er det særlig vigtigt, at vi så vidt muligt har et godt og tillidsfuldt samarbejde med forældrene.

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I skovbørnehaven starter vi det særlige skolegruppearbejde med en fælles overnatning i skoven, som en ryste-sammen-tur. Efter 2-3 år i skovbørnehaven er denne tur en kulmination af alle de ting, børnene har lært i løbet af deres skovbørnehavetid, og en vigtig fælles oplevelse, som de kan se tilbage på. Her overskrides grænser ved at skulle overnatte med børnehaven uden mor og far, at sove ude i skoven, selv være med til at tilberede aftensmaden over bål osv.

Generelt får skovbørnene rigtig mange oplevelser med sig fra deres børnehavetid, hvilket kan give dem mod og ballast til at kunne klare nye og anderledes situationer videre frem i livet. Vi arbejder på, at børnene skal have mod på og lyst til at lære nyt, at indgå i fællesskabet og tage del i de oplevelser, som tilbydes.

Ved overgangen til SFO/skole, deltager 1 pædagog gerne i et overleveringsmøde med skolen sammen med forældrene. Vi har desuden en fin dialog med skolerne omkring os i forhold til, hvordan vi forbereder børnene til skolelivet.

I skolegruppen arbejdes der med:

- Kendskab til alfabetet.

- Kendskab til tallene 0 – 20.
- Kendskab til former og figurer.
- Kunne skrive sit eget navn.
- Socialt fællesskab, bl.a. gennem fælles ture, overnatningen, projekter, ansvarsområder i det daglige osv.
- Overskride grænser, prøve nye ting af.
- Selvstændighed – selv vurdere mængden af tøj, kunne klare toiletbesøg, holde styr på sine ting, osv.
- Kendskab til rim og remser.
- Kunne aflæse signaler og følelser hos andre og indgå i en gruppe.
- Kunne forstå en fælles besked.
- Kunne tage ordet og respektere når andre har ordet.
- Vente på tur, ikke afbryde.
- Kunne sit eget navn, fødselsdato, adresse, forældres navne osv
- Kendskab til eventyr/drama.
- Kendskab til over- og underbegreber, fx dyr – løve, hund, kat, bjørn....

At gøre børnene klar til skolestart er et samarbejde imellem skovbørnehaven og forældrene, og derfor opfordrer vi forældrene til at:

- Lade deres barn lave legeaftaler hjemme og hos andre.
- Give deres børn små opgaver i hverdagen, fx hjælpe med at tømme opvaskemaskinen, dække bord, hjælpe med at lave mad, gøre rent osv, så børnene vænnes til at bidrage og oplever, at de er værdifulde og at deres hjælp gør en forskel.
- Lade deres barn "tænke med", når I fx skal på en tur. "Hvad skal vi have med? Hvad er vigtigt at huske?" osv.
- Spille spil med deres børn, hvor der øves regler, vente på tur, tælle og aflæse en terning osv.
- Skrive/tegne små beskeder til barnet, så barnet oplever at kunne kommunikere på skri forhold til
- Forvente noget af deres barn, fx at barnet gør tingene færdige og ikke altid får lov at give op på halvvejen.
- Øve barnet i at overholde aftaler.
- Læse højt for deres barn og brug gerne rim og remser, sange osv.
- Øve barnet i at tørre sig selv efter toiletbesøg.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I skovbørnehaven er vores naturlige omdrejningspunkt St. Bøgeskov og naturen omkring os. Igennem vores hverdag har vi derfor sporadisk kontakt til fx skovfogeden, skovarbejderne, jægere, fiskere, ornitologer og andre, der benytter sig af skoven. De er tit søde til at fortælle lidt om deres arbejde/interesse, hvilket vi meget gerne benytter os af i forhold til at indhente viden og lære nyt sammen med børnene. Vi oplever af og til et stort træ blive fældet af skovarbejderne, hører braget når det vælter, og kan efterfølgende være med til at tælle årringe og bestemme træets alder. De store skovmaskiner er fascinerede, og når træet lastes på lastbiler og fragtes afsted, taler vi om, hvor mon det skal hen i verden?

Vores hverdag byder dagligt på ture afsted i naturen/skoven, hvor vi med rygsæk på ryggen udforsker lokalmiljøet. Da børnehaven ligger langt fra offentlig transport, er det begrænset hvor ofte vi tager på ture væk fra skoven, men vi prioriterer gerne børnekoncerter, byture til Ringsted, osv. i ferieperioder, når der er få børn, og vi kan benytte os af kørsel i private biler.

Vi har dog tradition for at skolegruppen kommer på en større ekskursion i forbindelse med et emne de beskæftiger sig med. Det kan fx være en teatertur eller et besøg på et levende museum afhængigt af emnet.

Vi arbejder ofte med temaer, og i den forbindelse forsøger vi at invitere "eksperter" til at komme og holde fælles oplæg for børn og voksne. Fx har vi under et jagttema haft besøg af to jægere til at demonstrere udstyr, våben og hundeaapportering, og i forbindelse med et tema om "børn i gamle dage" havde vi besøg af et sæt oldeforældre, som beskrev deres barndom i 1920-30'erne. Vi benytter os gerne af de forældre/bedsteforældre, som har lyst til at komme og fortælle/lære os om noget, de har en særlig viden omkring.

Derudover er vi rigtig glade for at have besøg af:

- Den kommunale tandpleje, som kommer ud 2 gange om året og fortæller os om at passe godt på tænderne og undersøger børnenes tænder.

- Bogbussen, som vi har besøg af ca. 6 gange årligt. Her inviterer bibliotekaren gerne på en lille film/historie, og vi afleverer gamle bøger og låner nye.

- Den lokale præst fra Gyrstinge kirke, som er sød at komme ud og holde en lille jule-gudstjeneste for os i skovbørnehaven i december måned.

- De lokale dagplejere, som ofte kommer på besøg med deres børn og leger på legepladsen. En god anledning til at kommende børn får mødt skovbørn og voksne og ser den børnehaven de skal starte i. Desuden nyder de store skovbørn at få besøg af deres tidligere dagplejere, det er et hyggeligt gensyn.

Men også de helt små besøg af fx slamsugeren, skraldebilen, postbuddet, måtte-service osv. kan være spændende for skovbørnene, og de kommer tit med spørgsmål omkring den pågældende besøgende, som vi kan drøfte sammen og lære om.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Skovbørnehavens fysiske børnemiljø er i høj grad præget af udeliv, skov og natur. Vi bruger St. Bøgeskov dagligt, og har mange forskellige baser rundt omkring i skoven, som hver især byder på noget specielt. Der er baser i tæt nåleskov, ved sø, ved mose, med stejle skrænter, med gode klatretræer osv. osv. Vores legeplads kan derfor variere fra dag til dag, hvilket både børn og voksne nyder i stor stil.

Når vi er ude, er der højt til himlen, og derfor plads til både stille og støjende lege, og der er plads og ro til, at børnene kan fordybe sig på eget initiativ.

Selve skovbørnehavens hus er gammelt med bindingsværk og stråtag, og det er æstetisk indrettet med naturmaterialer og i en hyggelig og hjemlig stemning, som vi også prioriterer højt i det psykiske børnemiljø. Vi indretter os med fine fund fra skoven, små kreationer af naturmaterialer osv., da disse ting afspejler vores hverdag og giver sammenhæng og skaber et tilhørsforhold til skov og natur.

Vi arbejder løbende på at udvikle og forbedre vores legeplads, som er et fast pædagogisk læringsmiljø morgen og eftermiddag. Ved legepladsen har vi også hønsegård og urtehave, hvilket skaber mulighed for at være sammen i mindre grupper, arbejdsfællesskaber og et tæt forhold til "fra jord til bord"-processer.

I skovbørnehaven vægter vi et rart psykisk miljø, hvor der er masser af omsorg, plads til forskellighed og en rar tone iblandt både børn, forældre og voksne.

Vi er bevidste om, at vi som voksne er rollemodeller for børnene, og tager ansvaret for de gode relationer på os. Vi arbejder på at inddrage børnene i forhold til yndlingssteder i skoven, ønsker for legepladsens udformning/indretning, indkøb af nyt legetøj osv.

De seks læreplanstemaer

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

"Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

For at kunne arbejde med børns alsidige personlige udvikling er det helt afgørende, at børnene er trygge og trives i skovbørnehaven. Derfor ønsker vi at skabe et pædagogisk læringsmiljø hvor:

- Vi medvirker til, at børnene opnår en livsduelighed og livslyst, som de kan bygge videre på i forhold til deres identitetsskabelse. At de tror på dem selv og har gå-på-mod.
- Børnene indenfor rimelige grænser kan være medbestemmende i forhold til at tone deres hverdag i den retning, de selv ønsker, ved at deres interesser, ønsker og spor mødes i de situationer, hvor det giver mening og der er plads og rum til det.
- Alle børn har mulighed for at deltage i de aktiviteter vi tilbyder, uanset alder og formåen ud fra tanken om differentieret læring.
- Vi tilbyder en tryk og forudsigelig hverdag, som er vigtig for børnenes og fællesskabets trivsel. I rutinesituationer og planlagte aktiviteter kan børne ikke vælge fra og til, men imellem disse vil børnene kunne præge deres hverdag i forhold til deres ønsker og der er plads til det enkelte barns fordybelse.
- Børnene bliver trygge i og vant til at turde stå frem og være i fokus.
- Børnene lærer at finde deres plads i fællesskabet, og de øves i at være opmærksomme på deres kammerater og indgå kompromiser og finde fælles løsninger i samværet med andre.

Dette gør vi bl.a. således:

- I vores morgensamlinger lærer børnene, hvordan man agerer i et fællesskab. De skal give hinanden plads og respektere, når andre taler, vente på tur osv. På skift kommer alle børn efter evne til at have særlige opgaver (som duks fx), som stiller dem i fokus.
- Gennem vores tætte relationer til børnene mærker vi, hvor det enkelte barn har brug for at udvikle sig, og udfordrer derefter barnet på passende vis. Fx et sansesensitivt barn, som øver sig i at få beskidte hænder i skoven, eller det generte barn, som øver sig i at stå forrest og meddele gruppen,

når man må gå ud ad lågen. På denne måde giver vi børnene små opgaver, som indebærer en udvikling indenfor det aktuelle område.

- Ved at skabe en tryk og forudsigelig hverdag gør vi børnene trygge, så de kan magte at blive udfordret i små doser.
- I skoven er der rig mulighed for at børnene kan tone deres hverdag i retning af deres egne interesser, fx vil nogle klatre i træer, andre vil undersøge biller og andre igen er fascinerede af svampe, laver land-art osv. Skoven byder på et væld af muligheder for at bruge sin fantasi, sin krop og at udtrykke sig kreativt.
- I skoven er der både plads til larmende børn, der løber stærkt, og til de stille børn, der jagttager og leger roligt. Børnene kan let gå til og fra aktiviteter og lege, og det er muligt at prøve sig selv af på rigtig mange forskellige måder i løbet af en dag.
- Når vi skal indkøbe nyt legetøj, inddrager vi ofte børnene ved at spørge til, hvad de ønsker sig. Vi stemmer om det, og på demokratisk vis afgøres det, hvad vi investerer i.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I skovbørnehaven vægter vi vores relationer med børnene meget højt, og vi sætter en ære i at kende vores børn ud og ind, så vi kan sætte ind med udvikling, der hvor behovet er.

Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor:

- Børnene er trygge og tillidsfulde, så de kan indgå i givtige relationer med både andre børn og voksne, og får udviklet empati som en del af deres personlighed.
- Børnene har rig mulighed for at være en del af legefællesskaber, og at de både kan lege på egen hånd og sammen med voksne for derigennem at udvikle deres sociale kompetencer.
- Vi møder børnene med positive forventninger, og derigennem lærer og viser dem, at de er betydningsfulde så de får tillid til deres omverden.
- Børnene oplever at være en vigtig del af fællesskabet, og at alle har betydning.
- Børnene lærer at tage et medansvar for gruppen som helhed, men også for at "tænke med" når vi skal i skoven og skal pakke vogn osv.
- Børnene påbegynder en sund dannelsesproces og spirende identitetsskabelse, og lærer at tage initiativ og være på i forskellige situationer, så de er rustet til skole- og voksenlivet.
- Vi voksne er rummelige overfor børnene, og kan lade os inspirere af børnenes rummelighed overfor hinanden.
- Vi voksne tænker over at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn, så aktiviteterne også giver udviklingsmuligheder for udfordrede og udsatte børn.

Dette gør vi bl.a. således:

- Vi forsøger at få øje på børnenes intentioner, sætter ord på og støtter op om de relationer og fællesskaber, som børnene selv skaber. Derudover hjælper vi nye relationer på vej, og kerer os om, at alle får en værdifuld relation i løbet af deres skovbørnehavetid.
- I vores samlinger øves børnene i at vente på tur, respektere når andre har ordet, og at være i et fællesskab, hvor vi er forskellige men ligeværdige.
- Børnene inviteres ind i planlægningen, fx til en båldag, hvor de er med til at lave huskelisten, pakke vognen, tænde bålet, hakke/snitte, lave maden, hente det vi har glemt osv.
- Vi har dukse-ordning, hvor børnene to og to hjælper hinanden med at vaske borde og gå ud med grøntskræller til hønsene, og de kigger efter biler ved lågen.
- Børnene har en gå-makker, når vi skal ud af lågen, hvilket øver deres rummelighed og er med til at skærpe, hvad man skal, når man er en del af en gruppe.
- Ved at prioritere at være i små grupper i forskellige situationer i løbet af dagen, fx når vi går i skoven, når vi spiser osv.

- Vi voksne bestræber os på at møde børnene anerkendende og vægter, at de føler sig set og hørt. Vi sætter ord på for de børn, der ikke selv får ytret sig, og er børnenes trygge havn.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I skovbørnehaven har vi fokus på at kommunikere nuanceret, både i forhold til det verbale sprog, kropssprog og mimik, og hos os får børnene i særlig grad ord for naturen og naturoplevelser med i deres rygsæk.

Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø hvor:

- Børnene får et alsidigt og nuanceret sprog, så de kan kommunikere med og forstå deres omverden.
- Børn og voksne taler ordentligt til hinanden, så vi lærer at være respektfulde overfor hinanden, at forstå hinandens grænser og får skabt en stemning, hvori det er rart at ytre sig og ens stemme bliver hørt.

- Børnene lærer direkte kommunikation, forstået på den måde, at de lærer at konfliktløse med hinanden så vidt muligt. De får hjælp efter behov, men skal selv være aktive i konfliktløsningen, så de lærer af det og kan bruge dette fremadrettet.

Dette gør vi bl.a. således:

- Vi sætter ord på børnenes handlinger og intentioner ved at være nærværende og se de små signaler. Desuden øver vi os i at stille åbne spørgsmål uden på forhånd givne svar, og i at være lyttende.
- Vi taler om kropssprog og mimik, og hvad det gør ved andre, når man fx er voldsom, at det kan virke truende med en højt hævet kæp, osv.
- Vi forklarer og taler med børnene om skoven og alle de ting, vi møder i skoven, fx dyr, planter, svampe, træer, insekter, vejr og vind. Vi er nysgerrige på, hvad tingene hedder, og slår op i illustrerede opslagsbøger for at lære nye ord.
- Vi arbejder med kollektive beskeder, fx når ugens dukse/trolde giver besked til resten af gruppen, når det er spisetid, når vi skal ud af lågen og de har kigget efter biler, osv. Her tager de ansvar for at formidle et budskab til gruppen, som lytter, modtager og respekterer beskeden.
- Vi synger, leger med ordene og siger rim og remser dagligt med børnene. Disse kobles ved konkrete ting, fx når vi synger "Langt ude i skoven" imens vi er i skoven og tager konkrete dele fra sangen frem, et træ, en gren, kvist, fjer osv.
- Vi dramatiserer fortællinger og sange for at koble det auditivt hørte med visuelle indtryk og lære nye ord og sproglige udtryk.
- Vi læser højt til fælles samlinger af forskellige børnebøger af varierende sværhedsgrad. Både korte afsluttede historier, og i perioder også bøger med fortsat handling, fx "Kardemommeby" og "Hakkebakkeskoven".

- Vi introducerer håndværksmæssige og kreative aktiviteter med konkrete elementer, og taler om både materialer, sanseoplevelser, redskaber osv.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I skovbørnehaven har børnene en hverdag i naturen, som er spækket med bevægelse og sanseoplevelser. Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø hvor:

- Børnene fortsat får masser af sanseoplevelser, og at børn med sansemæssige udfordringer bliver styrket og oplever naturens værdifulde ramme at være i og lære fra.
- Børnene får kendskab til deres krop og begynder at kunne mærke kroppens signaler.
- Børnene bliver stimuleret motorisk, og lærer at begå sig i et svært terræn – ikke kun på stierne, men også igennem krat, over stubbe og væltede træer osv.
- Vi ser det som en stor styrke, at børnene hos os kan lære med hele kroppen i vores fysisk aktive hverdag – det er let at gøre ude i skoven.

Dette gør vi bl.a. således:

- På vores daglige ture i skoven er alle sanser i spil. Vi ser, mærker, lugter og hører naturen omkring os.
- I skovens miljø kan vi stimulere børn med sansemæssige udfordringer, og her udfordres disse børn dagligt, hvor vi støtter op omkring dem.

- I skoven er der plads til at lege både vildt og stille, klatre i træer, bestige stejle skrænter, mærke en træstamme op ad ryggen imens vi spiser, grunde og bare være.
- Vi inddrager bevægelse og fysisk aktivitet i samlinger, for at bevare børnene koncentration.
- Vi tager på cykelture i skoven, hvor børnene oplever at komme længere væk end man kan på gåben, nye steder og oplevelser.
- Vi taler med børnene om at passe på sig selv i forhold til påklædning, cykelhjelm på cykelture osv.
- Børnene oplever i skovbørnehaven at være med til at snitte pinde, save brænde, tænde bål, dække bord, trække vogne, gå på toilet i skoven osv.
- Vi føler og rører ved de ting, vi møder i skoven – en slimet regnorm, en glat bille, blødt mudder, vådt græs, nubret bark osv.
- Vi arbejder med motorisk planlægning i garderobesituationer, når der skal skiftes ble, når sovebørn selv propper deres sengetøj i en kasse efter søvn, osv. Vi lærer børnene at få ting til at lykkes på egen hånd, og at hente hjælpere (fx en skammel) når der er behov for det.
- Vi arbejder med forskellige materialer i håndværksmæssige/kreative små projekter.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I skovbørnehaven er vores omdrejningspunkt året rundt skoven og naturen omkring os. Vi går i skoven stort set hver dag, og børnene lærer i løbet af deres skovbørnehavetid at færdes og begå sig i naturen, og at føle sig trygge i naturen. Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø hvor:

- Børnene får et bredt kendskab til de dyr, planter og fænomener, som vi møder i skoven hver dag.
- Børnene får en glæde og tryghed ved at være i naturen.
- Børnene lærer at færdes ude i al slags vejr og derigennem opnår en robusthed, så de ikke for-
tvivles over at brænde sig på en brændenælde, komme til at fryse lidt osv.
- Vi stimulerer børnene til at være nysgerrige og udforskende i forhold til naturen omkring os.
- Vi lærer børnene at passe på naturen og skaber et fokus på bæredygtighed sammen med børnene.
- Børnene får masser af sanseoplevelser, som gør dem klogere på deres krop og giver en forståelse af dyrs og planter forskelligheder.
- Vi deler et her-og-nu perspektiv med børnene overfor det, der sker i nuet.
- Vi viser børnene, hvordan naturen kan mane til eftertænkksomhed, og skaber rum for fordybelse og stille væren.

Dette gør vi bl.a. således:

- Ved at skoven er vores faste udgangspunkt for oplevelser og aktiviteter har børnene rig mulighed for at lære at færdes og blive trygge i naturen året rundt.
- Vi lærer børnene at passe på naturen ved at samle skrald op efter os selv i det daglige, ved at deltage i større skraldeindsamlinger, ved at passe på dyr, træer og planter når vi undersøger dem.
- Ved at tage illustrerede opslagsbøger og undersøgelsesgrej med i skoven opfordrer og stimulerer vi børnene til at søge viden og undersøge og fordybe sig i de naturfænomener, vi møder på vores vej. Dette skaber fælles fokus og deltagelsesmulighed, som går på tværs af både alder, køn og andre interesser.
- I skoven er der mulighed for at lege både vildt og stille, og der er plads til, at man kan trække sig og være eftertænksom.
- I perioder har vi små temaer om et særligt natur-emne, fx fugle, snegle, edderkopper, rådyr osv., og her inddrager vi udstoppede dyr, små opgaver, kreative sysler osv. for at præsentere viden om emnet på forskellige måder.

Vi bruger morgensamlingerne til at skabe bro imellem de umiddelbare naturoplevelser fra skoven og den viden, som vi efterfølgende eller på forhånd vil præsentere børnene for.

- Vi dissekerer af og til døde dyr, som fasan, ræv, muldvarp osv. enten fundet i skoven eller som forældre har medbragt. På den måde kan vi vise børnene, hvordan det pågældende dyr ser ud indeni, lære om kroppens anatomi og trække paralleller til vores egne kroppe.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I skovbørnehaven har vi et stærkt fællesskab både blandt børn og voksne, samt i forældregruppen. Vi har mange traditioner, som vi værner om og som binder os sammen og skaber fortællinger, der lever.

Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø hvor:

- Vi skaber en ramme, der indbyder til æstetiske udtryksformer. Hertil bruges særligt naturens materialer, som vi selv finder i skoven.
- Vi prioriterer kreative materialer som farver, maling, papir/pap osv. samt værktøjer, der bruges til at skabe med (sakse, lim osv.)
- Vi kan vise børnene, at man selv kan bygge/lave de ting, man har brug for.
- Vi har et arbejdsfællesskab, hvor vi sammen glædes over det vi har fået lavet -både børn/voksne i hverdagen, men også sammen med forældrene på arbejdsdage. Den fælles proces gør desuden, at børnene efterfølgende værner om det, der er blevet lavet.
- Der skabes plads til forskellighed i fællesskabet, og vi ønsker at støtte børnene i at opleve, at der er plads til at bidrage, der hvor de er gode. På den måde kan vi synliggøre det enkelte barns styrker overfor de andre børn.
- Vi ønsker at støtte op om, at børnene kan bruges deres kreative evner og ressourcer.

Dette gør vi bl.a. således:

- Vi laver land-art i skoven med naturens materialer, og vi glædes over smukke blomster, en glat sten, glæden ved at kaste sten i søen og høre plasket.
- Vi bygger ofte huler i skoven, men også reelle konstruktioner i vores lejrplads i skoven, som hegn, lervov, balancebaner osv. Her inviteres børnene med i processen og arbejdsfællesskabet, og de får kendskab til, hvordan man kan være kreativ og skabende med et specifikt formål.
- Vi er opmærksomme på årstidens udbud af naturmaterialer og indsamler disse, så vi kan lave værksteder, hvor børnene kan lave små håndværksmæssige/kreative kreationer ud af de indsamlede materialer.
- Vi inddrager musik og drama i vores hverdag, både i planlagte samlinger, men også spontant i forhold til hvad vi oplever og børnene "fodrer" os med.
- Vi har traditioner med at lave hjemmelavet pynt til påske, fastelavn, jul osv.
- Vi har forskellige traditioner og arrangementer, som går igen fra år til år – fx jule- og påskefrokost for børnene, forårsfest med afslutning for skolegruppebørnene, bedsteforældredag osv.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I skovbørnehaven arbejder vi helt naturligt med at skabe trivsel og udvikling for alle børn, da vi ser dette som vores fornemmeste opgave. Derfor har vi som fast punkt på vores månedlige personalemøder, at børnegruppen drøftes, så både solstrålehistorier og udfordringer bliver vendt af et samlet personale. Det kan dreje sig om alt fra generelle betragtninger i forhold til ting, der driller i hverdagen, til specifikke udfordringer med specifikke børn, hvor vi kan bruge hinanden som sparring, og finde på nye måder at arbejde med problemstillingen på.

Derudover arbejder stuens pædagoger sammen om netop deres børnegruppe, og dertil bruges stuemøder, som ligger hver 14. dag.

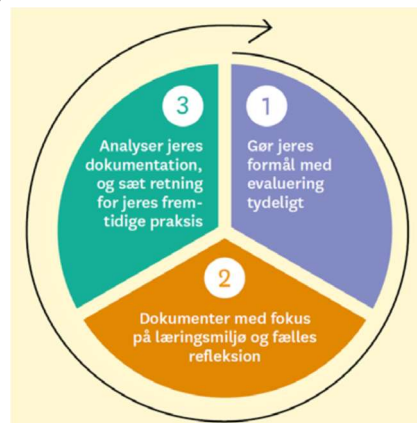
I skovbørnehaven laver vi ofte masser af små justeringer af praksis, både i forhold til børnegruppen generelt, børn med særlige behov eller i forhold til strukturering af hverdages rutiner.

Vi mærker efter, hvad der er behov for, og sætter derefter ind med tiltag. Vi gentager det, der har fungeret godt, eller bruger det som udgangspunkt næste gang.

Da vores hverdag primært foregår ude, er vi underlagt omskiftelige vilkår i forhold til årstid, vejr og vind, hvilket betyder, at vi er nødt til at være omstillingsparate og kunne tilpasse dagen efter forholdene. Hidtil har vi primært evalueret og justeret mundtligt, hvilket falder os let at gøre i hverdagen, da vi er et lille hus. Men efter større arrangementer og forløb har vi tradition for at lave skriftlige evalueringer.

I forbindelse med etableringen af en evalueringskultur i skovbørnehaven, har vi valgt at arbejde ud fra denne cirkulære model.

For at gøre modellen let at arbejde med i hverdagen, har vi med modellen som inspiration, udarbejdet det nedenstående evalueringsskema:

Formål med evaluering:	
Dette er i sammenhæng med den styrkede pædagogiske læreplan ift:	
Udvalgte fokus-situationer/aktiviteter og periode: Hvem? Hvornår? Hvor?	
Dokumentation i form af: (ex. Fotos, optagelser, observationer)	
Børneperspektivet inddrages via: (Ex. tegninger, interviews, tegn via leg, snakke osv)	
Analyse:	

Vi vil bruge dette skema til at evaluere både stort og småt i hverdagen, og for at sikre os at vi kommer godt fra start, vil vi til at begynde med koncentrere os om at lave små overskuelige evalueringer, som fastsættes og planlægges på personalemøderne. Det kan eksempelvis være:

- Hvordan får vi morgensamlingen til at rumme deltagelsesmuligheder for alle?
- Hvordan støtter vi et barn i at blive mere integreret i børnefællesskabet?
- Hvordan får vi skabt et fælles fokus hos børnene?
- Hvordan får vi flere forskelligartede lege i gang på legepladsen?

Imellem personalemøderne indsamles dokumentation, som så er klar til at blive analyseret på næstkommende personalemøde.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi betragter vores nyetablerede læreplan som et fundament, hvorfra vi kan forfine og tilpasse vores evaluerende praksis fremadrettet.

Vi påtænker at tage fat i læreplanen løbende, og mærke efter, om den stadig "lever" eller om noget har ændret sig, som medfører en revidering. I foråret 2022 vil vi evaluere på læreplanen som hele, og tilpasse den til gældende vilkår og virkelighed.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud